СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 297. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 22-го ГРУДНЯ 1949. No. 297. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 22, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

200,000 НЕЗАКОННИХ ЧУЖИНЦІВ У НЮ ЙОРКУ

Вашинґтон, 20 грудня. — На підставі триденних оглядин нюйорської іміґраційної округи конґресмен Ед. Ґоссет, член правничої комісії палати репрезентантів, прийшов до висновку, що в місті Ню Йорку перебуває незаконно 200,000 чужинців. До такого стану причиняються неточні постанови іміґраційного закону і навіть самі суди в деяких випадках не можуть тому зарадити. Неточности в законі дають сотням адвокатів нагоду на добрий заробіток при вишукуванні способів, як помогти чужинцям підступом дістатися до Америки, а коли вони вже найшлися тут, як узаконнити їхній побут. „Кожний чужинець з якоюсь сумою гроша і деякою дозою хитрости може переховзнутися до Злучених Держав і в більшості випадків може опісля тут залишитися" — каже Ґоссет. Що більше, він твердить, що чужинець має в Ню Йорку більше прав ніж родовитий американець.

Правнича підкомісія, яка провірює незаконні іміґраційні практики, твердить, що комуністи вдираються до З.Д. у великій кількості. Тисячі еспанських комуністів переходять мексиканську границю. У Ню Йорку вони збираються в будинку при 23 Вест 26 вулиці, якого власником є комуніст Фредерик Вандербилт Філд. Такі чужинці це майбутні саботажники й шпиги, головно на випадок війни з Росією, каже підкомісія на підставі звітів тайного агента комісії, Джана Дж. Губера. Конґресмен Ґоссет домагається, щоб в Нюйорському порті настановити військову розвідчу службу для зараджения лиха. Голова нюйорської іміґраційної служби, Едвард Дж. Шоґнессі, каже, що звідомленнь Ґоссета є фантазією, бо не можливе навіть подумати, щоб аж 200,000 чужинців перебували незаконно в тій окрузі.

З острова Куби сповіщають, що там арештовано Ґреґорія Симоновича, „короля" пачкарів для чужинців. Симонович є уродженцем Росії, а під час свого побуту на Кубі присвятив 13 років незаконному пачкуванні европейців та китайців до Злучених Держав. Заки він почав своє ремесло, він був іміґраційним урядовцем.

НЕМОРАЛЬНІ ЖІНКИ И ГОРІЛКА ЗАСОБАМИ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ АГІТАЦІЇ В АМЕРИКАНСЬКІЙ АРМІЇ.

Вашинґтон. — Щоб приєднати американських вояків підчас другої світової війни до комунізму, большевицькі агенти вживали алькоголю й неморальних жінок як агітаційних арґументів. Це оприлюднила сенатська правнича комісія на підставі свідоцтва агента Джана Губера, складеного на переслуханні 28 жовтня. Відпис зізнання оприлюднив сен. Пат МекКарран, голова комісії. Найзамітнішим відкриттям в такій агітації є „утримування обрґанізації з назвою S.O.S. для кодової назви „Світгартс оф Сервисмен" („Любовниці Вояків у Службі"). У цій організації були молоді жінки, які мали за завдання зустрічати на вулицях американських вояків, притягати їх до клюбу і там часувати їх горілкою, танцями і жіночими услугами. У таких жінок не було ніяких моральних засад. Підчас забав навчано вояків комуністичних засад. Після того вояків затягано на комуністичні зібрання і там організовано з них ячейки. Успіх такої агітації був між ін. такий, що вояки підчас комуністичного здвигу 21 квітня 1945 р. при Коломбус Сиркл в Ню Йорку взяли участь в демонстрації на вантажних автах армії. З інших замітних агітаційних засобів згадав Губер утримування Комуністичною партією літнього табору з назвою ВО-ЧІ-КА для навчання комунізму дітей від 8 років. Для зібрання фондів на утримання табору комуністи дістали підписи таких людей як Вилієм Додд, син а давнішого амбасадора до Німеччини або пані Луїс Ґімбел, власниці департаментової крамниці. Губер оповів теж, як він перед восьми роками брав участь в комуністичнім зібранні, на якім складано пляни для опанування комунікацій, транспорту, візників, служби в магазинах, радія й фільм. Він каже, що так звана „Американська Партія Праці" є ще тепер під повною контролею комуністів. Вона постійно підтримує кандидатуру Віта Маркантонія до конґресу, а теж контролює юнію нюйорських учителів.

30 АГЕНТІВ ФЕДЕРАЛЬНОГО БЮРА ПІДСЛУХУВАЛО РОЗМОВИ ШПИГІВ.

Ню Йорк. — Підчас передпроцесового переслухання обвинувачених у шпигунстві Джудит Коплон і совєтського інженера Валентина Ґубічева явилося на свідоцтво 30 тайних агентів Федерального Фюра Інвестиґацій. Вони всі ждуть на свою черґу. Уряд поставив їх як свідків розмови по телефоні між обвинуваченими та між обвинуваченими й адвокатом-оборонцем, Арчибалдом Палмером. Палмер зажадав від уряду запродукування свідків і суддя вволив його волю. Совєтська амбасада внесла до суду домагання, щоб суд звільнив Ґубічева від відповідальности на тій підставі, що він був службовиком совєтського міністерства закордонних справ. Суддя Райен заявив, що мусить з цією справою віднестися до департаменту стейту. Цей департамент вже раз вирішив, що Ґубічев не має права дипломатичної недоторканости, бо він підчас закидуваного йому шпигунства не був на російській службі, а на праці в Обєднаних Державах як інженер при складанні плянів будови палати О.Д.

КОНЦЕРТ МАРГАРЕТИ ТРУМАН В НЮ ЙОРКУ.

У Карнеґі Гол відбувся у вівторок концерт Маргарети Труман, доньки президента, для запрошених гостей. Для атракції концертову проґраму доповнив ще хор і орхестра. Сольові точки панни Труман, як пишуть музичні критики, випали слабше ніж сама її поява. Про голос пишуть, що він заніжний на концертову залю. За те признають панні Труман дбайливий вишкіл і вмілу поведінку на сцені.

УРЯД ЗАБОРОНЯЄ АМЕРИКАНЦЯМ ВИЇЗДИТИ ДО УГОРЩИНИ

Вашинґтон, 20 грудня. — Департамент стейту закликав до себе угорського дипломатичного посла Імре Горвата і передав йому гостро зредаґовану ноту з домаганням, щоб уряд Угорщини звільнив з арешту американця Роберта О. Воджелера, арештованого ще 18 листопада. Воджелер є віцепрезидентом Міжнародної Корпорації Телефонів і Телеґрафів. У ноті департамент стейту обвинувачує Угорщину в „недостачі діяння, викрутах і злій волі" при провірці причин, для яких угорська поліція арештувала Воджелера. У нові піднесено заміт, що поведінка угорського уряду супроти арештованих американців є нелюдяна й неоправдана й тому мусить викликати відповідні наслідки у відношенні Америки до Угорщини.

При кінці сказано в ноті: „Поведінка Угорщини від довшого часу, а спеціяльно в останньому періоді така, що насувається думка, що американцям відмовляється свободи в Угорщині. Наслідком цього уряд Злучених Держав видав зарядження, щоб заборонити американським громадянам подорожування до Угорщини аж до дальшого зарядження". Згідно з тим від сьогодні департамент стейту прибиває печатку на всіх пашпортах такого змісту: „Не надається до подорожі в Угорщину".

АМЕРИКАНСЬКІ „ПРИЗНАННЯ" ДЛЯ СТАЛІНА

Вашинґтон. — Зприводу 70-річчя народин совєтського диктатора Йосипа Сталіна американські урядовці роблять підсумки його заслуг для обєднання Західних держав. Сталіна називають між ін.: „Творцем Північно-Атлантійського Пакту"; „Батьком двопартійної закордонної політики Америки"; „Винахідником Пляну Маршала"; „Ворогом ізоляціонізму"; „Найкращим приятелем озброєння промислу".

Очевидно, що назви причеплено Сталінові іронічно, бо загально відоме, що найбільше причинився до згаданих закордонних актів давніший секретар стейту Джордж К. Маршал і теперішній секретар Дін Ачесон і деякі високі урядовці в департаменті. Безпосереднім арґументом для ухвалення в конґресі важливих закордонних актів було загарбання Совєтами Чехословаччини і загроза безпеченству Греції, Норвеґії і Югославії. При цій нагоді урядовці пригадують інші „заслуги" Сталіна для історії Заходу, як: спілку з Гітлером та блокаду Берліна.

ЧУЖОМОВНІ ВИДАВНИЦТВА АМЕРИКИ ДЛЯ ДАЛЕКОГО СХОДУ

Вашинґтон. — Департамент стейту видав ілюстровану книжку на зразок „картунових" видавництв з життєписами таких славних американців, як Джордж Вашинґтон, Тамес Джефферсон, Джейн А. Дамс, Авраам Линколн, Вашинґтон Карвер, Волт Витман, Ендру Карнеґі і Тамес А. Едісон. Вони призначені до розповсюднення в Індо-Китаю, Сіямі й Кореї і будуть друковані в 260,000 примірників.

УКРАЇНЦІ В ТРАНСПОРТІ СКИТАЛЬЦІВ З НЕАПОЛЮ.

Ню Йорк, 21. грудня. — Завтра причалить до місцевого порту корабель „Дженерал Ґрілі", що в дні 11-го грудня виїхав з Неаполю та який везе нових іміґрантів до цеї країни. На іншому місці подаємо поіменний список 58 українців, що приїжджають цим транспортом старанням ЗУАДКомітету. Корабель повинен причалити завтра в год. 1:30 пополудне до причалу при Вест 21. Стріті. В п'ятницю, дня 23-го грудня, запливе до того самого причалу в год. 7-мій рано корабель „Дженерал Блечфорд", що виїхав з Бремергафен 13-го грудня та на якому приїде старанням ЗУАДКомітету 264 українців. У вівторок, 27-го грудня, приїде з Бремергафен пароплав „Дженерал Мюір".

ЗНОВУ ЧИСТКА В СОВЄТАХ

Лондон, 21. грудня. — Місцевий „Обсервер" довідується, що в Совєтському Союзі розпочато нову, широко закроєну чистку серед комуністичної партії. Газета стверджує, що чистка переводиться насамперед в Україні, Узбекістані і Казахстані, додаючи, що ці республіки завжди відзначаються „традиційним націоналізмом" та ворожістю до совєтсько-російського режиму. В закордонній пресі появилися непотверджені вістки про „вичищення" Кагановича, що тепер мав би перебувати в концентраційному таборі каторжних робіт.

ДАНЦІ ЕНТУЗІЯСТИЧНО ПРИВІТАЛИ ПЕРШУ АМЕРИКАНСЬКУ ЖІНКУ-АМБАСАДОРКУ.

Копенгаґен, Данія, 21. грудня. — До столиці Данії приїхала вчора п-ні Юджінія Андерсон, перша в історії Злучених Держав жінка, іменована амбасадором. Чисельно зібрані в порті данці привітали її з великим ентузіязмом. Сьогодні вона предложить свої креденційні листи королевій Інґрід.

НОВИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ ВИКЛИК КАТОЛИЦЬКОМУ СВІТОВІ

В РИМІ СКЛИКУЄТЬСЯ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ МІТІНҐ НА ЧАС ПРОГОЛОШЕННЯ СВЯТОГО РОКУ

Рим, 21 грудня. Італійська комуністична партія скликала до Риму на суботу, 24 грудня, масовий мітінґ сільсько-господарських робітників, мо має початися в год. 10-тій рано недалеко Кольосеум. Точно в тій самій годині мають відбутися врочистості відкриття Нового Року, що його довершить Папа Пій XII., відкриваючи святі ворота під портиком базиліки св. Петра. В скликанні на той час комуністичного мітінґу добачується большевицьку провокацію і виклик цілому католицькому світові. Провокативна ціль того мітінґу очевидна: комуністи намагаються з одного боку відтягнути по можності якнайбільше людей від участи в урочистостях відкриття Святого Року та евентуально спровокувати інцидент, що профанував би урочистість. Внаслідок цеї комуністичної провокації в Римі будуть змобілізовані всі поліційні сили, що кордоном обставлять всі вулиці навколо базиліки св. Петра та інших святинь, де відбуватимуться урочистості, зв'язані з інавґурацією Святого Року.

ВАТИКАНСЬКЕ РАДІО ПЕРЕДАВАТИМЕ РІЗДВЯНУ ПРОМОВУ ПАПИ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Рим, 21 грудня. Офіціяльний орган Ватикану, „Осерваторе Романо", повідомляє, що Різдвяна промова Папи Пія XII. передаватиметься через ватиканську радіовисильню в перекладах на 22 мові, включно з українською. Папа виголосить свою промову до кардиналів в п'ятницю в год. 11-тій рано европейського часу, що відповідає 5-тій год. рано в Ню Йорку. Факт, що виступ Папи транслюватиметься по радіо м.і. в українській, російській, польській, чеській, словацькій, болгарській, румунській, хорватській і словенській та литовській, лотишській і естонській мовах свідчить про зусилля Ватикану переслати слово правди і надії теж за залізну заслону.

ДОРАДНИК АРХИЄП. БЕРАНА ВТІК НА ЗАХІД

Реґенсбурґ, Німеччина, 21 грудня. В американську зону Німеччини втік з Праги правний дорадник архиєпископа Берана, д-р Яромір Псеніцка. Американським властям він заявив, що втік безпосередньо перед своїм арештом комуністичною поліцією.

ДОМАГАЮТЬСЯ БІЛЬШОЇ ВЛАДИ ДЛЯ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ РАДИ.

Страсбурґ, Франція, 21 грудня. В цьому місці продовжує свої наради Політичний Комітет Ради Европи, завданням якого є приготовити відповідний проєкт для майбутньої федерації західно-европейських країн. На вчорашніх нарадах Комітет рішив домагатися поширення повновластей Европейської Асамблеї у відношенні до екзекутивного Комітету Міністрів.

НА ВЕСНУ ЗАПОВІДАЮТЬ КОМУНІСТИЧНУ ІНВАЗІЮ ФОРМОЗИ.

Гонґ Конґ, 21. грудня. — Після дальших комуністичних успіхів на китайському континенті, острів Формоза залишається тепер ще головною базою національних сил. Проте, закордонні спостерігачі та спеціялісти приходять до висновку, що комуністи не поважаться на інвазію того острова раніше, як на весні наступного року. Діло в тому, що бурхливі в зимі води Формози поважно утруднювали б акцію, як теж комуністи ще потребують своїх сил для остаточного закінчення війни на континенті.

УКРАЇНСЬКІ СЕЛЯНИ „ВШАНУВАЛИ" СТАЛІНА СОНЯШНИКОВИМ СІМ'ЯМ

КОМУНІСТИЧНЕ БОЖЕВІЛЛЯ З ІДОЛОПОКЛОНСТВОМ 70-ЛІТНЬОМУ ДИКТАТОРОВІ.

Москва, 21 грудня. — Від кількох днів цілий Совєтський Союз та його сателітів охопило зорганізоване терористичне божевілля ідолопоклонства Сталінові, з нагоди його 70-тих уродин. З усіх кінців Совєтського Союзу та від комуністів з-поза залізної заслони невпинно їдуть до Москви потяги, навантажені „подарунками" для старого диктатора. Розміри цих подарунків можна собі уявити з повідомлення, що східно-німецькі комуністи післали аж 70 вагонів, один вагон на кожний рік. Чеські большевики подарували Сталінові літаки, італійські — ляльки і так без кінця. Українські селяни „вшанували" 70-ті уродини „вождя світового пролетаріяту", піславши йому в подарунку соняшникове сім'я та червоні яблука. В цілому Союзі все крутиться від кількох днів виключно навколо відзначення уродин Сталіна. Його називається найбільш безглуздими епітетами, приписуючи йому все, майже включно зі сотворенням світа. Президія Верховної Ради СССР з цеї нагоди повідомила про встановлення „мирної нагороди Сталіна" у висоті 100,000 рублів, яку признаватиметься кожного року в дні 21-го грудня десятьом особам будьякої національности і державної приналежности за „скріплення миру та боротьби проти підпалювачів війни". Самому Сталінові признано, з нагоди його уродин, „орден Леніна".

ЗАХІДНА НІМЕЧЧИНА ДОМАГАЄТЬСЯ ВИЯСНЕНЬ В СПРАВІ ОБОРОНИ.

Бонн, Німеччина, 21 грудня. — Уряд західно-німецької федеративної республіки звернувся до високого комісаріяту західних аліянтів, домагаючись вияснень щодо плянів оборони Німеччини на випадок третьої світової війни. Німецьке домагання не відноситься ані до подробиць стратеґічного плянування, ані до евентуальної німецької участи в ньому. Німці хотіли б тільки мати запевнення, що на випадок війни країни Атлантійського Пакту не залишать Німеччини напризволяще.

ЮГОСЛАВСЬКЕ ПОГОТІВЛЯ НА ВИПАДОК СОВЄТСЬКОГО НАПАДУ.

Беоґрад, 21 грудня. — Югославський комуністичний диктатор, маршал Тіто, видав вчора денний наказ до армії, але не у зв'язку з уродинами Сталіна, як це зробрлено в інших комуністичних країнах, тільки з нагоди югославського „Дня Армії", що припадає в четвер, 22-го грудня. В своєму наказі маршал Тіто закликає всіх старшин і вояків югославської армії до ще більшої боєвої готовости на випадок аґресивного нападу на країну. Югославська преса сьогодні вранці цілком зіґнорувала роздуті до неімовірних меж уродини Сталіна, віддаючи свої шпальти виключно Тітові та його останньому денному наказові до армії. Сталіна та його сателітських „соратників" тепер називається в Югославії „контрреволюціонерами" та ворогами народу, зокрема робітників.

ПРОТЕКТОРАТНА РАДА ДОМАГАЄТЬСЯ ЕВАКУАЦІЇ ІЗРАЇЛЬСЬКОГО УРЯДУ З ЄРУСАЛИМУ.

Лейк Соксес, 21 грудня. — Протекторатна Рада Об'єднаних Націй рішила вчора звернутися до уряду Ізраїля, рекомендуючи йому евакувати свої бюра з Єрусалиму. Як відомо, уряд Ізраїля переніс до Єрусалиму деякі свої адміністраційні бюра вже після того, як Генеральна Асамблея рішила встановити в тому місті міжнародний режим. Протекторатна Рада тепер домагається від Ізраїля письменного вияснення того кроку. Представник Злучених Держав здержався від голосування в тій справі.

МОЖЛИВІСТЬ ОДНОПАРТІЙНОГО УРЯДУ В ІТАЛІЇ.

РИМ, 21 грудня. — У звязку з щораз більшою опозицією та труднощами в теперішньому коаліційному уряді Італії, тут заповідається можливість, що вже з початком наступного року християнські демократи можуть відкинути коаліцію та створити тільки свій однопартійний уряд. Премієр де Гаспері сам є в користь продовжування коаліції, проти якої тепер виступає щораз більше його християнсько-демократичних однопартійців.

БЮДЖЕТОВІ ТРУДНОЩІ ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ.

Париж, 21 грудня. — Французький уряд премієра Бідо загрожений можливістю нової кризи, у зв'язку з проєктом бюджету на наступний рік. Фінансовий Комітет Національної Асамблеї практично відкинув майже в цілости урядовий проєкт бюджету, рекомендуючи натомість майже все те, проти чого висловився уряд. У зв'язку з цим премієр Бідо рішений домагатися від Асамблеї голосуваня в справі довіря урядові, що напевно використали б його противники для евентуального повалення уряду.

СТВОРЕНО УРЯД ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ІНДОНЕЗІЇ.

Батавія, Джава, 21 грудня. У зв'язку з недалеким уже приверненням суверенности новоствореним Злученим Державам Індонезії, тут створено вже їх перший уряд, до якого увійшло 11 республіканців і 5 федералістів. Премієром і міністром закордонних справ є д-р Могаммед Гатта, довголітній співробітник президента Сукарна.

МАННШТАЙН В ТЮРМІ.

Франкфурт, 21 грудня. — Засудженого два дні тому на 18 років ув'язнення за воєнні злочини гітлерівського маршала фон Маннштайна перевезено вчора до тюрми в місті Верль, в британській зоні. Німецька преса поставилася критично до того засуду.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.00	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТРАДИЦІЙНА ПОЛІТИЧНА ГЛУПОТА

„Мондри поляк по шкодзє", говорили поляки про себе в старім краю. Те саме звикли вони повтаряти і в Америці. Та — міг би дехто запитати — яке нам діло до цього, чи поляки мудрі перед шкодою, чи по шкоді. Чи мало в нас наших власних недомагань? Та біда в тому, що тут мова про помилки і шкоду, які відбиваються фатально і на долі українського народу, бо навіть трагедія, яку переживає Польща від 1939 року по сьогоднішній день, не навчила поляків пізнати, яким великим нещастям був для них загарбницький похід Польщі на схід, а в першу чергу на українські землі. Це ж польська експанзія на схід причинилась по першій світовій війні до повалення відродженої української держави і тим самим до скріплення тої самої Росії, яка вже нераз була гробом польської державної незалежности.

Читаючи польську пресу — теж і ту, яка друкується в Америці й зве себе „поступовою", „демократичною" чи „ліберальною" — мусимо прийти до переконання, що політично поляки навіть по найбільшій національній катастрофі не мудріють. Це є факт надзвичайно великої ваги, який прямо наказує усім тим, що застановляються над визволенням поневолених Москвою народів на сході Европи, ніяк не рахувати на політичну польську мудрість, як їм треба обєднувати проти Москви проти-комуністичні сили, а ще більше тоді, коли думати про те, що має повстати по розгромі Кремля.

Оті думки насуваються нам, коли оглядаємо шікаґовську польську газету „Дзєннік Звйонзкови" з 2. грудня ц. р. і читаємо на першій стороні величезними, чорними буквами: „Злучені Держави не визнають загарблення східних земель Річи Посполитої". Ця „сензація" повідомляє, що це невизнання буде предложене урядом 81-му американському Конґресові, що зійдеться у Вашинґтоні на наради в дні 2. січня 1950. А щоб кожному полякові було ясно, про що йдеться, нагадується, що американський уряд дав, між іншим, згоду на те, щоб українська Басарабія та Буковина належали до Совєтів, а не до Румунії, як теж, щоб до Совєтів належала Карпатська Україна, а не до Чехословаччини. Ця пригадка має помагати полякам краще зорієнтуватись у тому, що американський уряд не визнав східних кордонів Польщі та що Польща має далі право до західно-українських, білоруських та литовських земель.

Згадуючи за це нове польське політичне самодурство, вважаємо потрібним зазначити, що американським українцям треба далі пильнувати у своїй політичній акції теж і тієї справи.

Винстон Чорчил сказав недавно гірке слово полякам і вони за те дуже обидились. Він їм пригадав, як вони „як гієна" кинулись в 1939 році на „чеського трупа"; як їхні „безприкладні божевілля" були „протягом цілих століть причиною безмірних терпінь Польщі"; як вони „завжди в своєму політичному житті допускались тих самих помилок"; як вони були „подлими і нікчемними в хвилинах тріюмфу"; як їх часто вели „найнікчемніші з нікчемних". Дуже болючі ці слова, але Чорчил написав їх не без причини і не без глибоких підстав. І годі вважати ворогом поляків того, який добачує у них теж багато доброго й славного. Написав це Чорчил на те, щоб поляки політично помудріли... Та даремний і його труд, як приглядатись критично хочби тільки українсько-польським відносинам у часі останнього поневолення Польщі й України.

ЗА КРАЩЕ ЖИТТЯ

З нагоди святкування 46 річниці полету американських піонірів в летунстві, братів Врайтів (коло Китті Гок у Савт Каролайні), відзначено Чарлза Линдберга за його власний полет з Америки до Парижа в 1927 р. Від того полету імя Линдберга було впродовж 20 років інспірацією для американської молоді. Щойно його звязок з організацією „Америка Ферст" став на початку війни причиною його хвилевого сумерку. Одначе, як у війні, так і по ній, Линдберґ виявив себе американським патріотом, а армія часто користувалась його знанням. Коли ж тепер Аеро-Клюб у Вашинґтоні відзначив його нагородою за його заслуги в ділянці летунства, він виголосив з цеї нагоди довшу промову, у якій сказав, між іншим, таке:

„Вірю, що для врятування себе від загибелі людина мусить зрівноважити знання й інші цінности життя; отже як цінности тіла й духа, так і цінности ума... Великі фабрики, переповнені робітниками; великі швидкости понад поверхню землі і велика сила винищування — все це робить велике враження. Воно є есенціональне для збереження життя людськости серед тих хаотичних часів. Одначе саме собою воно не причиняється до покращання людського життя. Хай наука не загіпнотизує нас у переконанні, що само сидження ввесь день при столиках і рисування на таблиці плянів нових інструментів причиняється до зміцнення характеру людини...".

В таких і подібних словах 47-річний Линдберґ пригадує, що сама наука і техніка не дадуть людству щастя. Ще треба якоїсь моральної сили, яка виробляє характер людини. Характер — чи не найважніше у Линдберга.

Тема, порушена Линдберґом, не є відокремлена. Її обговорюють чи не кожної неділі по церквах. Цею місією морялізування займаються теж й інші, а що це потрібне, доказує хочби вислід голосування, яке перевів відомий Інститут Прилюдної Опінії д-ра Ґелопа над питанням, чого люди бажають для себе в житті. На диво, більшість запитуваних відповіла, що бажала б мати більше гроша. На другому місці стояло бажання більше щастя в їх житті.

Тому, що у відповідях на запити не подано, як треба розуміти щастя, деякі науковці почали це питання розбирати, даючи практичну відповідь на підставі помічень і статистики Фредерика Милса з Краевого Бюра Економічних Дослідів. Таким мислителем є між ін. Вилем Ф. Огборн, який приходить до заключення, що матеріяльне щастя людини не є привязане до неї як одиниці, відокремленої від інших людей, а радше воно залежне від високого стандарту всього населення чи цілого народу. У такому розумінні Огборн звертає увагу на чотири чинники, які впливають на щастя одиниць, а саме: залюднення, природні багатства, винаходи і організація суспільного життя. З цього найважнішим чинником для піднесення життєвого стандарту є винаходи. Перед сто роками пересічна вартість одногодинної продукції робітника виносила 27 центів. Сьогодні, завдяки машинам і винаходам вона дійшла до висоти $1.32, значить сім раз більше.

Та вартість продукції праці одиниці не рішає ще про добробут одиниць, коли цю продукцію використосує хтось інший, а не сама одиниця. Тому саме таким важливим чинником для добробуту кожної людини зокрема є розподіл продукції, а за справедливий розподіл відповідальна організація суспільного життя, до якої якраз через те новітні суспільні мислителі й прикладають так багато уваги. Американській капіталістичній системі треба завдячувати велике багатство в продукції, а організаторам суспільного життя треба завдячувати змагання до рівномірного розподілу продукції поміж найширші кола населення. Коли б не війна, Америка стала б завдяки цій організації зразком, як без великих суспільних потрясень можна осягнути розподіл дібр і використати найновіші винаходи для загалу населення.

Таке покращання життєвого стандарту було б відповіддю на бажання першої категорії людей, які хочуть мати більше гроша. Тому, що гріш є представником маєтку, ця справа може бути наладнана яким небудь матеріяльним багатством. Коли ж мова про бажання щастя без подання спеціяльного означення, то це вже залежне від моральних засад, якими керується суспільність. Загально приймають, що підставою щастя людини в морально- суспільнім значенні є подружжя, родина й атмосфера рідного дому.

Моралісти й Церква кладуть засади моралі на першому місці.

Франція перед Німеччиною та СССР.

Від нещасливої війни з Прусією 1870-71 року Франція все бачила свого найтяжчого і небезпечного ворога в Німеччині. З цією імперіялістичною Німеччиною Франція мусіла вести першу і другу світову війну.

Ще перед війною 1939 року між французами були люди, що бачили за німецькою небезпекою ще страшнішу загрозу — російський советський імперіялізм. Відома французька журналістка, Женев'ева Табуї, оповідає в своїх споминах про другу світову війну — „Мене звали Кассандрою" — таку пригоду: раз перед 1933 роком була розмова в Парижі між французькими штабовими старшинами та цивільними громадянами. Один із офіцерів висловив думку, що може краще було б для Франції програти війну проти Німеччини, ніж виграти її разом з Советським Союзом... Ці настрої повели за війни багато французів до коляборації з Гітлером: Ляваль, маршал Петен, навіть велике число „безсмертних" членів французької Академії Наук...

По другій світовій війні Франція опинилася, без грошей, без армії, з поруйнованим господарством і — з найбільшою в Европі комуністичною партією. Комуністи, ті, що дезертерували з французької армії на початку війни 1939 р., щоб не битися з Гітлером, вернулися при кінці війни з Москви як „переможці" й „патріоти", стали міністрами і вішали „коляборантів". Для Москви не було в Парижі таємниць. Коли б Москва була готова до війни 1945-47 рр., була б могла тоді легко окупувати цілу францію.

За останні 3 роки у Франції настало значне протверезіння. Комуністична партія зазнала втрат при виборах, але ще лишається найсильнішою партією у Франції. В цих обставинах французьких політиків немалу турбує советська загроза. Проти 500 советських дивізій Франція може послати в бій лише 5 дивізій!

Що робити в цій ситуації? Французька політика хитається між двома небезпеками: перша — советська, друга німецька. Кожний розуміє, що Західна Німеччина, яка має 40 мільйонів населення, мала б дати збройну силу для оборони перед советским наступом. Для Франції було б вигідніше прийняти бій з Москвою на німецькій території, а не на своїй. Але французи бояться відновлення німецької мілітарної сили.

Для Франції — і для Европи та й для цілого людства — це творить трагічну ситуацію. У Франції виникають різні пляни, як активізувати Німеччину проти советської небезпеки і разом з тим не пошкодити інтересам французької держави. Цю проблему поставив ще 1946 р. Чорчил, коли вимагав у своїй промові в Цюриху франко-німецького союзу. Події йдуть далі. Хоч і з немалими трудноцами, ідея Об'єднаної Европи проходить в розуміння відповідальних політиків і европейських народів. Уже узброєння західних держав уніфікується, в згоді з американською системою. Само собою, нова німецька армія якщо буде створена, дістане зброю для себе з Америки. (Було б абсурдом розвивати в Західній Німеччині збройну промисловість, коли вона може попасти в руки советські!). Франція вимагає для себе гарантій безпеки збоку Німеччини. Якщо вона такі гарантії одержить, то порозуміння між найбільшими народами і союз протисоветского імперіялізму буде фактом.

П. М.

ТЕАТР І ДІЙСНІСТЬ

Питання постійного, професійного, українського театру в Америці багато разів порушувано останніми часами в пресі, в окремих тому питанню присвячених статтях (н. пр. цікава стаття І. Кедрина в „Свободі") і з нагоди виступів театральних ансамблів у Филаделфії і Ню Йорку. Загально стверджено безсумнівну потребу такого театру і певність, що він міг би стати величезним національно-культурним чинником в житті американсько - українського громадянства.

Одначе самим ствердженням цієї аксіоми, справи, розуміється, не розв'яжемо. Які є реальні можливості розв'язки цього важкого питання? І чи взагалі є вони?

Перш, ніж шукати відповіді на це питання, треба хоч коротенько з'ясувати собі положення театру в Америці взагалі; яка його громадсько-культурна роля, які основи його існування. Не треба закривати очей на факт, що в Америці театр живе цілковито іншим життям ніж в Европі, інші ставить перед собою завдання і інакше його широкий глядач сприймає. В Европі держава, чи поодинокі міста підтримують театри величезними дотаціями і в той спосіб уможливлюють існування театрів десятками а то сотнями років. Ясна річ, що в таких театрах твориться на протязі довгих літ свій питомий стиль режисури, акторської гри, своерідна мистецька атмосфера, своя традиція. Такий театр (матеріяльно незалежний від глядача) не мусить коритися смакові маси, а навпаки, може цю масу підносити на вищий культурний щабель.

Інакше, покищо, в Америці. Пишемо покищо, бо ті речі мусять з часом змінитися і тут. Але наразі в ЗДА театр це все ще „бизнес". Ні держава, ні місто не цікавляться практично тою справою, вона цілковито в руках приватних підприємців, чи компаній. Такі компанії творять принагідні театральні ансамблі для „експлуатації" (бо трудно це інакше назвати) одної п'еси і розуміється при виборі її, підборі акторського складу і т. п. рішальним фактором мусить бути „бизнес", що в даному разі може покриватись з примітивним смаком масового глядача. Театр в таких умовах мусить стати в основному чинником і знаряддям розваги і тільки розваги. Шляхетні виїмки (н. пр. Театр Беріморів) можуть тільки стверджувати правило. Внаслідок таких відносин н. пр. Филаделфія, тримільйонове місто, не має ніодного постійного театру.

Про ті речі не вільно нам забувати, коли говоримо про майбутній, постійний і професійний, український театр в ЗДА, бо ж цей стан театрального мистецтва не міг не впливати і на наших братів, що перебувають в Америці вже десятки років. Український театр в Америці, крім безлічі інших трудноців і перешкод, має перед собою найважче завдання: **Здобути глядача.** Здобувши його, почати тверду, на роки розраховану, працю, виховати його для сприймання складних, високомистецьких творів людського духа. Хто цього не захоче зрозуміти і думатиме, що від примітивних, аматорських „ковбас та чарок" можна зразу перескочити до Шекспіра, той згори засуджений на невдачу. Це неприємний, важкий і непопулярний шлях, але іншої ради немає. Підписаному також не дуже мило після Гамлета, Народнього Малахія, чи Креона в „Антіґоні", грати Куксу в „Перехитрили" і наражуватися на закиди піднесені в статті „Театр на услугах публіки". В тому, що театр зпочатку поставив собі завдання здобути глядача легким репертуаром, немає ніякої небезпеки (як побоюється автор згаданої статті), коли керівники театру свідомі, чому вони це роблять і зуміють в належний час перейти до більш їм самим бажаного репертуару. Це справа довір'я.

Більш небезпечним, здається мені, занесений в Америку зі скитальщини (у великій мірі) спосіб рецензування деяких мистецьких, зокрема театральних імпрез. Не читаємо рецензій тільки панеґірики, в яких прикметники „небувалий успіх", „ентузіястичне прийняття" і т. п., заступають тверезу, об'єктивну і конечну, критичну оцінку. Такі панеґірики, дарма з яких мотивів писані (бувають навіть реґіональні) приносять більше шкоди, ніж користи і дали на скитальщині дуже прикрі наслідки. Немає потреби вводити цю „моду" й тут.

Але вертаймося до справи майбутнього українського театру в Америці. Театр це установа без сумніву дефіцитова. Очевидно, коли маємо на думці справжній мистецький, постійний театр. Хтось мусить той дефіцит покривати. В краю, на протязі довгих років,

(Докінчення на стор. 4-тій)

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

13)

ПРОФ. МИКОЛА ЧУБАТИЙ: В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ І КУЛЬТУРИ

Пане Предсіднику, Високий Конґресе!

Маю говорити перед вибранцями американських українців в „Обороні Української Церкви та Української Культури". Це мабуть перший раз на загальнім українсько-американськім з'їзді порушується окремо та виразно ці справи. Видно якісь надзвичайні події в релігійному та культурному житті українського народу на рідних землях приневоляють нас до того. Бо ніде правди діти, ще донедавна навіть серед провідних кол українського народу в краю та за океаном не було зрозуміння як величезну ролю в житті нації відграє її релігійно-церковне життя та як важним чинником стає релігія у визволенню кожного поневоленого народу, а також й українського.

Ще в часі визвольної боротьби українського народу з-перед трицяти років не було того зрозуміння навіть в українськім уряді, а доказом того факт, що коли серед перших большевицьких насильств 1917 року був вбитий київський митрополит, а тим самим опорожнилася катедра найвищого достойника православної Церкви в Україні, на очах українського уряду вибрали змосковщені владики України митрополитом київським завзятущого ворога українського народу та його визвольних ідеалів, митрополита Антонія Храповицького. Щойно червона окупація України, насамперед Східної а потім Західної та Карпатської України, люта боротьба червоного московського окупанта з обома церквами українського народу поставила нам перед очі як великою перешкодою в поневоленню українського народу вважає ворог України його релігію та його церкву, і навпаки, як потужним чинником в поневолюванню країни атеістична влада Москви вважає насадження в Україні московської церкви, веденої московським патріярхом. Аж тоді, коли ворог став брутально винищувати церкви українського народу на рівні з українською нецерковною культурою, перед очима навіть дотепер байдужих для справ релігії стало великанське значення тої сторінки духового життя українського народу. Доперва тепер всі зрозуміли, що релігійно-церковне життя це невідлучна частина свобідної духовости української нації, що разом з нецерковною культурою становить правдиву душу українства.

Ворог це ясно зрозумів, що не може поневолити українського народу, не знищивши його власного свобідного духа, не скапаривши його душі насадженням своєї московської православно-комуністичної віри та своєї московської культури. Доперва тепер прийшла серед українського громадянства основна ревізія своїх поглядів на ці основні справи українського національного життя і ця ревізія поглядів мусить найти свій відгомін також на цім високім зборі американських українців, які нині репрезентують найбільшу збірноту свобідного, не поневоленого українства в світі.

Два Способи Винищування Українського Народу Москвою

Москва від трьох століть преться на Україну та поневолює український нарід тому, бо хоче забрати собі на постійно ту багату землю, її чорнозем, її великанські підземні мінеральні богацтва, її водні шляхи зі запасом біліонів кільоватів електричної енергії, її український чорно-морський беріг, як шлях у широкий світ. Москві український нарід потрібний хиба як послушна робуча сила, але не потрібний він як політична нація, що підносить природні претенсії до того, щоб бути господарем тої багатої землі. Як довго український нарід був несвідомою етнічною масою, так довго Москва вдоволялася тільки поглиблюванням національної несвідомости та боролася зі всякими проявами пробудження в українській масі амбіції бути нацією — хазяїном свого господарства.

Мимо всіх перешкод так з боку царської влади, як і тепер московської большевицької влади, український нарід став вже нацією, себто мільйонами громадян, що почувають лучність зі собою та тісний звязок власника з українською землею.

В такій ситуації для московського окупанта не лишається нішо друге, як винищити український нарід, його край зрусифікувати до тої міри, щоб більшість населення України не почувала свого звязку з окремим українським народом, і тим самим не перешкаджала Москві господарити самовільно українською землею та використовувати її багацтва на скріплення російського народу, на збудування його світової імперії. Винищувати народи можна двома способами: фізично та морально або душевно. Ці два способи винищування неросіян застосовує Москва до українського народу.

Фізичне Винищування Українців та Його Межі

Кремль, відкинувши у своїй політиці всяку мораль, мільйонами винищує українців голодом, вбиває їх сотнями тисяч, мільйонами засилає до таборів примусової праці або таки виселює з України до азійської Росії. На опорожнені хати та господарства Москва насилає чужий елемент, неукраїнський. Ціллю того всего є — винищити національно найсвідоміший та найактивніший український елемент, що є хребетним стовпом нації.

Московські большевики звернули окрему увагу при тім на українську інтеліґенцію, світську та духовну, щоб український нарід позбавити його мозґу та його серця. Річ природна, що таке масове винищування українців сильно ослаблює український нарід, як кандидата на господаря української землі, коли б Україна, серед міжнародних сутичок, виховзнулася Москві з рук.

Хоч фізичне винищування українського народу та населювання України неукраїнцями це найрадикальніший спосіб Москви дістати українську землю на постійно в своє посідання, то проте його нелегко в короткім часі застосувати з повним успіхом до великого 45-мільйонового народу. Масове винищування та виселювання українського населення, що жило тут від століть та вміє господарити на цій землі, вводить господарське замішання. Спроваджений на український чорнозем москвич з північно-европейських лісів, чи монгол-номад з азійських степів, не вміє господарити на цій землі і держава не має користи з його праці. Тому й масове винищування та

(Продовження на стор. 4-тій)

Мина Лобко.

30-ЛІТТЯ РОЗПРАВИ НАД КУБАННЮ

6/7 листопада минуло 30 років з часу поґвалтування Кубані, її парляменту-Ради й повішення депутата й міністра внутрішніх справ О. І. Кулабухова. Ці події такі брутально звірячі, що й найзасліпленіші відсахнулися після них від „спасителів великої, єдиної й неподільної Росії".

Як відомо, Кубань боролася за своє визволення поруч з Доброармією ген. Денікіна й Донським козацтвом. Останні двоє ставили завдання звільнення від большевиків Росії, а кубанці прагнули ще унезалежнення свого Краю і від білих руських. Денікін, хоч і був головнокомандувачем і військових частин Кубані, але поза цим республіка „Кубанський Край" трималася цілком незалежно, розпоряджаючи своїм державним апаратом і всією адміністрацією. Влада уряду Денікіна („Особое Совещание") поширювалася на Ставропольщину й Чорноморщину та нові, поза Кубанським Краєм, відібрані від большевиків території.

Скільки не намагався Денікін підпорядкувати собі Кубань і в цивільному управлінні, це йому не вдавалося. Кубанці твердо трималися своєї Конституції й незалежного державного буття. Многократні спроби за допомогою головно проводирів донського козацтва втягти кубанців у таке об'єднання, де б домінувала Добрамія, кожний раз кінчалися крахом. Кубанці завжди пропонували об'єднання з усіма новоповсталими державами, що мають визначену територію й населення і борються лише за свою самостійність, не втручаючись у справи Росії, незалежно якої вона барви. Об'єднуватися з бродячою военно-політичною організацією - Добровольчою армією, кубанці не бажали. Вони говорили, що цей витвір не має ні окресленої території, ні сталого населення, яке б добровільно признавало зверхність Добрармії. Створення Південно-Східного Союзу, праці Південно-Східної Конференції зводилися впертими кубанцями на нівець.

В боротьбі з червоними руськими Кубанський Край ніс не лише тягар заплати кров'ю, а також і матеріяльного забезпечення не тільки своєї армії, а і цілої Добрармії. Продовольство й закуп різного постачання для установ армії, як забезпечення одежою, взуттям, урядження шпиталів і т.п. йшло головно за рахунок Кубані. При цій нагоді наживалися різні „дільці" з півночі, що втекли спасатися на південь і знайшли утульні посади по тилах Добрармії. Тому потреби на армію надзвичайно роздувалися. Муки, наприклад, вимагали на 600,000 бійців, а їх не було й 300,000. Натурально, що уряд Кубані вимагав контролі над запотребуваннями. З відкриттям же шляху до европейських ринків через Царгород, уряд Денікіна забажав торгувати кубанською сировиною, відчинивши для цього різні експортові товариства в Новоросійському, як „Трансторг" тощо. Членами отих товариств були й найближчі до Денікіна люди (голова його уряду ген. Лукомський, ген. Драгоміров, Кривошїн—к. царський міністр і голова уряду Врангеля й інші). Рятуючи себе від такого грабунку денікінської шайки, кубанський уряд посилив митну охорону по кордонах і вивіз з Краю товарів допускав лише за власним дозволом. Це, головно, не міг знести Денікін та його оточення. Тому й рішили розправитися з незалежністю Кубані, ховаючись за потреби армії.

Безпосередньою з а ч і п к о ю послужив проект договору, що склала делеґація від Кубанської Ради й уряду у складі: Л. Бича, ген. Савицького, О. І. Кулабухова й черкеса А. А. Намітова з делеґацією від Республіки Горців (Чермоєв, Гайдар Бамат і інші) в Парижі. Цей проект не був жадним документом, бо його ще мусіли розглянути й прийняти, чи відкинути, Кубанська Рада та Меджилис горців. Денікін же та його осважна преса (Освідомлюючий відділ) роздмухали і такий проект як зраду Росії, яку вони самозванно намагалися репрезентувати.

Хмурого листопадового (6-го) дня Зимній театр, де засідала Кубанська Рада, оточили вірні Денікіну війська. Командувач ними, приблуда ген. Покровський, арештував 12 депутатів і окремо О. І. Кулабухова. При цьому 12 депутатів найменшого відношення до згаданого проекту, що інкримінувався Кулабухові, не мали. Вночі урядили військовий над Кулабуховим „суд", якими так багата Росія царизму, білих пройдисвітів і червоного молоха.

7-го листопада вранці на Кріпостній площі в Катеринодарі загойдався труп Отця Олекси Кулабухова. П'яний садист москаль у генеральських погонах послав на шибеницю вільного кубанського козака. Не рахувалися з тим, що небіжчик був священиком. Не знявши сану, його казнили найпозорнішим, недозволяемим православною церквою, способом. Щоб більше поглумитися, повісили небіжчика в бешметі, сірій черкесці, а на груди почепили картон з написом: „За зраду Росії й козацтву". Повісили на площі, навколо якої колись стояли запорозькі курені, а на ній відбувалися Січові Ради. Тепер на ній також відбували найбільші урочистості: як винiс Військових Реґалій, молебні перед початком сесій Рад. Вона ж стала містом упокоення найвизначніших синів Кубані. У двох метрах від шибениці — свіжо насипана могила М. С. Рябовола, беззмінного голови всіх Кубанських Рад, котрого перед 21/2 місяцями застрелили руські добровольчеські офіцери в Ростові, 5 кроків далі — могили Бардіжів, котрих перед роком розстріляли на молу в Туапсе червоні московські хами.

Вже насвітанку страшна чутка облетіла Катеринодар. На Кріпостну площу, крадькома посунули приятелі й однодумці небіжчика перевірити чи то можливо, поглядом проститися. З жахом і слізьми в очах, а часто й зі схлипанням жінок, відходили ці відвідувачі. Їх трохи пізніше заступили веселі та радісні руські, що тішилися й юрбами поспішали полюбуватися проявом „руської твердости й мощі". Серед цих нераз чулося: „Шкода, що тільки одного". — „Не турбуйтеся, підождіть і загойдається ще десяток-півтора..." — заспокоювали невдоволених: „Покровський ще пропише отим самостійникам". Два дні висів труп на пострах самостійникам, а на 3-й його вивезли й кинули на смітник, заборонивши хоронити.

З особливою радістю ці події зустріла й вся руська преса, незалежно від напрямку. 8 листопада 1919 в ч. 348 „Великой России" філософ-ідеаліст проф. князь Е. М. Трубецькой, вітаючи покарання Кулабухова, і таке висловив: „І слава Богу! Від нині ми будемо будувати єдину Росію без лівих. Тільки так її й можна збудувати". Цього ж приблизного погляду тримався й сам Денікін.

Як частіше в таких випадках доводиться констатувати й ще сумніший факт. Активним помішником Покровського був і кубанський козак-ренеґат, яничар ген. В. Г. Науменко. Він був і звязковим з ген Врангелем і найбільше довіреною особою ген. Денікіна. Пізніше цей пройдисвіт насмілився виставити свою кандидатуру у військові отамани, а Рада з огидою її відкинула. Уже на еміґрації Науменко розігравав ролю самозваного отамана,, а за німців став їх найвірнішим попихачем і в значній мірі спричинився до загибелі тисяч кубанських старшин і десятків тисяч козаків.

Та мало було смерти нещасливого Кулабухова. Руським людям, на чолі з Денікіном, треба було вирвати з корінням бодай формальну самостійність. Арештувавши 12 депутатів, довірені Денікіна розпочали торг за їх голови: якщо хочете, щоб і їх не повісили, змініть Конституцію, як пропонує руський проф. Соколов, погодіться на ліквідацію сталого парляменту-Законодавчої Ради. Рятуючи від смерти своїх колег, Краєва Рада погодилася на запропоновані зміни. Але, як тільки ґарантували, що депутатів вишлють у Царгород, а не замордують, Рада відмовилася обрати отаманом ген. Науменка чи Покровського (кандидатів Денікіна), а обрала вірного сина Кубані ген. М. М. Успенського. Останній же не зняв митних кордонів, що їх застосував попередній самостійницький уряд і не дозволив денікінським спекулянтам розграбовувати добра Кубані.

Козаки по станицях після цих подій відразу почали готуватися до боротьби і з білими загарбниками. В ст. Елизаветинській козаки не вийшли на фронт, готуючись боронити свій уряд і Раду. В Таманському відділі почали самочинно підтримку урядові формувати Гайдамацьку дивізію. Почали козаки й масово залишати фронт, чим приспішили ліквідацію Денікіна.

Уже 1½ місяці після цих жахливих подій, зі смертю від тифу отамана Успенського, 31 грудня 1919 року Краєва Рада анулювала все, що було під диктат руських зроблено. Відновлена Конституція, повстала Законодавча Рада, привернені права делеґації в Парижі і 12 депутатам, обрано нового, ворожого Денікіну, отамана ген. Букретова й сформовано самостійницький уряд В. Іваниса. Та не вернено вже до життя небіжчика О. І. Кулабухова, як не змити вже сорому, який зазнала Кубань від зайди Покровського й свого яничара Науменка.

Реакція на листопадове насильство на Кубані була та, що і в найдальших закутинах Краю населення заговорило, що й білі, „кадети", такі ж самісенькі розбишаки-терористи, як і червоні. Події листопада 1919 року надзвичайно піднесли свідомість відрубности Кубанського Краю від Росії.

Спровадити якнайбільше українців— найважніше завдання!

Екзекутива ЗУАДК плянує цілу низку ширших сходин, нарад і конференцій, яких ціллю було би затіснити зв'язки і співпрацю з українською громадою в Америці. Започаткувала цю акцію пресова конференція із давніми місцевими і новоприїзжими українськими редакторами і чільними діячами пера, про яку вже була мова у „Свободі" (з 13 ц. м.). Ця конференція закріпила Екзекутиву ЗУАДК у переконанні, що більшість закидів під адресою ЗУАДК виринає або зі свідомої злої волі людей, яких ніякі арґументи не всилі переконати, або з непорозуміння і несвідомости, що негайно минається, коли тільки дати представити правдивий стан справи. На превеликий жаль, на згадану пресову конференцію не явилися ані взагалі на запрошення не відгукнулися пп. представники тих українських часописів, які підносять поважні заміти під адресою ЗУАДК-у та мали знамениту нагоду і самі ще висловитись і вислухати другу сторону.

Екзекутива ЗУАДК прихиляється до висловленої на тій пресовій конференції думки, що треба на майбутнє дуже ясно і виразно казати всім українським емігрантам в Европі, які бажають виїхати в Америку чи — то на фармерські чи інші т. зв. анонімні аплікації ЗУАДК, — що вони мусять бути приготовані на дуже важкі й інколи дійсно дуже прикрі умовини праці й заробітку, та щоб не мали ніякого жалю до Комітету, який уможливлює приїзд, але не може вічно опікуватись всіми новоприїзжими. Це збереже новоприїзжих від розчарувань та ЗУАДК від докорів. Однак Екзекутива ЗУАДК стоїть далі на становищі, що необхідно вести переселенську акцію як найбільш енергійно, пристосовуючись до кожночасної ситуації, створюваної ДП-Комісією у Вашингтоні, але й тягаючи з кожної ситуації максимум користи для переселювання українських ДП. **Спровадити якнайбільше українців — це дальша начальна засада, якої тримається ЗУАДК, та якої повинні триматися всі українці в Америці!**

(При цій нагоді додатково повідомляємо, що від „Нашого Життя" була присутньою на згаданій пресовій конференції п-ні О. Штогрин).

Для нових імігрантів у Джерзі Сити

Організація Нових Імігрантів „Самопоміч", відділ у Джерзі Сиper, повідомляє, що почавши від 1. грудня 1949 є відкрите бюро „Самопомоч"-і: у суботи від 6—8 год. вечером кожного тижня в домівці „Самопомоч"-і, 128 Essex Street, Jersey City, N. J.

Бюро буде:

1. — Виповнювати аплікації на спровадження скитальців з Европи;

2. — Полагоджувати справи соціяльного убезпечення;

3. — Полагоджувати справи перших горожанських паперів;

4. — Полагоджувати справи піврічних зголошень-рапортів до DP Комісії у Вашингтоні;

5. — Допомагати в підшуканні праці і помешкання новоприбуваючим;

6. — Уділювати інформації новим імігрантам.

Просимо на цю адресу зголошувати вільні місця праці і вільні помешкання, як рівно ж запотребування на працю.

Рівночасно повідомляємо усіх заінтересованих, що в домівці „Самопомочі" будуть вестися курси англійської мови для початкуючих і заавансованих. Лекції будуть відбуватися 2 рази в тиждень, а саме: у вівторок і пятницю від год. 7.30 до 9.30 вечером, доброю, досвіденою методою. Лекції буде вести приступно д-р Петришин.

Перша лекція відбудеться в пятницю 23 грудня 1949 в год. 7.30 вечером.

За Управу: **А. Бук,** голова; **Я. Ґавур,** секретар.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(Продовження зі стор. 2-гої)

виселювання українців з України має свої межі, закреслені потребами економії советської держави.

Дальше, виселювання до азійської Росії вимагає також біліонів гроша, коли ці люди мають бути поселені на нових просторах знову з користю для советського господарства. Тих причин господарського характеру большевики не можуть легковажити, тому мусять зменшити темпо опорожнювання України з українців.

Вкінці непевність міжнародного положення та існування в орбіті советських впливів держав-сателітів теж зупиняє Совєтів у великім темпі винищування та доводження українців до крайности, тому плян викинення українського народу з України большевики приневолені розложити на довші роки а рівночасно застосувати другий спосіб нищення українського народу, через винищення його духовости, через знищення серед тих українців, що з конечности мусять фізично лишитися в Україні, його української душі. Оце другий спосіб винищування українського народу, ослабленого через фізичне винищення щонайменше свідомих та найбільше активних українців.

Два Філяри Українського Духа

Другий спосіб примінюваний Москвою супроти українського народу на його згубу це старання здеморалізувати та скапарити його душу, позбавити її сильних моральних підстав та позбавити тих українців, що останть в Україні, прикмет питомих українському народові, згідно з його тисячлітною традицією, коротко, большевики хочуть знищити Український Спосіб Життя — "UKRAINIAN WAY OF LIFE", як сказав би американець.

На двох немов філярах спирається ця окрема, питома українцеві, його духовість: на його релігійно-церковній традиції та на його ярко окремій українській культурі. Завалити ці два філяри, то значить зруйнувати окрему духовість українського народу, самих же фізичних українців зробити пригожим матеріялом на членів советського народу, з російсько-большевицькою духовістю. Саме тепер Кремль взявся валити ці два філяри українського духа: українські церкви та українську культуру.

Боротьба Москви з Релігією Українського Народу

Історичні обставини так зложилися, що українці центральних та східних земель православні, українці західних земель та Карпатської України католики східного обряду; одні та другі є східного українського обряду, отже подібної української церковної культури.

Річ природна, що гарячим бажанням кожного українця є, щоб всі українці стали членами одної правдивої Христової Церкви з високою мораллю та з правдивою тисячлітною українсько-церковною культурою. Одначе це справа, що вимагає правдиво християнського підходу до релігії як до Божої справи з одного боку, а з другого боку гарячого патріотизму, любови до рідної старини та такої національної гідности, яка знаменувала українських духовних прастарих княжих часів державної України. Все ж таки поєднання обох українських церков це внутрішня справа українського народу.

Нині, в обличчі існування двох українських церков, нашим національним обовязком є взаємна толеранція та оборона обох українських церков проти зовнішнього ворога, який поборює обі українські церкви й то тим завзятіше в міру того, як одна чи друга церква стає сильнішою моральною опорою українців, їх духовим виховником та вміру того яку ролю відіграє одна та друга церква в культурно-національному житті української нації. Тому тактика Кремля, стосована до одної та другої церкви українського народу, не є все однакова.

(Дальше буде)

Нові імігранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету на кораблі „Дженерал Ґрілі" до порту в Ню Йорку в дні 22-го грудня:

Дуда Мирослав; Гончаренко Андрій; Ямнюк Петро; Козак Михайло; Левицький Осип, Валерія, Татяна, Михайло; Антонович Омелян, Татяна; Баглай Дмитро; Бартошик Михайло, Маріян; Черкасій Яків, Софія, Всеволод; Дністрян Василь, Марія, Анна; Ільчишин Юрій; Івасів Іван, Марія; Яремович Роман, Ольга, Марія; Карась Григорій; Кузів Марія; Люппо Анатолій; Лужецький Емануїл, Анна; Мандрика Семен; Мельник Василь, Катерина, Василь, Ірина; Наконечний Олександер, Ярослав, Емілія, Остап; Пастухів Павло; Подаретча Яків; Повстенко Олександер, Анастасія; Сенько Юрій, Марта; Рущицький Антін, Марія; Сердюк Василь, Андрій; Теслюк Галина, Марта-Марія; Верещ Василь; Войнаровський Володимир; Зарицький Василь, Лідія; Зварич Іларій; Дуцилович Михайло.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Я. Б., Едмонтон, Альта. — Ми одержали досі дуже багато подібних дописів з Канади про вічеві успіхи д-ра Степана Росохи, члена Української Національної Ради враз з витинками з місцевої преси. На жаль нам неможливо містити цей матеріял, бо нестає місця на поміщування того, що нам надсилають зо стейтів і дописі залягають нераз довше як місяць.

М. К., Бирминґгем, Алабама. — Ґотвальдів було в Галичині чимало, особливо по німецьких колоніях. Можливо, що з родини Ґотвальдів, що жила в Бережанщині, походить і теперішній червоний чехословацький президент і вдався в свого бережанського предка, що був, як пишете, пострахом для двох повітів. Але все це здогади.

І. І., Ню Йорк, Н. Й. — На ту шкільну тему, яку порушуєте, було в „Свободі" дуже багато статтей. Можна їх рахувати бодай на сотки. Справу цю обговорено теж і на нарадах, скликаних недавно нюйорським відділом НТШ. Всі болють над тим самим, що й Ви, але важко, знайти на це зараду. Побудете довше, тоді краще зрозумієте, якою складною є ця справа в Америці.

А. З., Дітройт, Миш. — На жаль, прийшло запізно. Досить одної згадки про нього, яку вже видруковано.

К. К., Шікаґо, Ілл. — Ваш опис поведінки польських шовіністів у таборі з приводу святкування українцями Свята Першого Листопада не повинен нікого з нас дивувати. Навпаки, ми були б здивовані, коли б поляки здобулись на таке, що поводились би при таких нагодах культурно й з пошаною до почувань української нації!

ТЕАТР І ДІЙСНІСТЬ

(Докінчення зі стор. 2-гої)

цей дефіцит покривали самі актори, живучи в злиднях і віддаючи майже увесь свій заробіток на придбання декорацій, костюмів, реквізиту і т. п. Тут, в Америці, в дотеперішних спробах створення постійного театру актори покривають цей дефецит не тільки віддаючи весь свій заробіток на вище зазначені конечні театральні акцесорії, але в додатку і своїм здоров'ям. Працюючи важко на фізичній роботі (здебільшого ночами), віддають решту вільного часу важким і втомлюючим пробам в театрі. Як довго вони зможуть фізично це витримати? Адже людські сили, не вважаючи на весь запал і відданість ідеї, мають свої межі.

П. Кедрин в своїй статті закликає Блавацького і Гірняка об'єднатися в одному театрі. Але ж ми готові й сьогодні це зробити, тільки, чи вистачить для мого ансамблю в Ню Йорку місць для „клінування" і миття тарілок, бо вони заняті самим Гірняком і його студійцями? Чи не краще тоді цю саму „творчу" роботу виконувати далі у Филаделфії? Прошу мені вибачити цей гіркий „жарт"...

Не можна думати про справжній театр, коли його співробітники не зможуть увесь свій час посвятити мистецькій праці. Коли українське громадянство справді хоче мати постійний, професійний театр, мусить створити, бодай на початок, окремий театральний фонд, який дозволив би закупити для театру автобус, вантажне авто і забезпечив його існування хоч на перші місяці. Тоді зникнуть усі інші перешкоди, ми з'єднаємося і справа рушить з мертвої точки.

Без того, не вважаючи на всі „небувалі успіхи" і ентузіястичні приняття", незадовго вернемося до старих, аматорських вистав і українського театру в Америці не буде.

Хто дасть почин для створення театрального фонду?

Володимир Блавацький.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ГЕМТРЕМК, МИШ.

З похорону на добру ціль.

Дня 24 жовтня помер діяльний і жертвенний наш громадянин, старий член У. Н. Союзу, Укр. Дем. Клюбу й основник відділу 4 ОДВУ та його перший предсідник сл. п. Онуфрій Курочка. Його смерть викликала глибокий жаль. Попрощав Покійного на цвинтарі серед здвигу народу д-р Осип Коропей, містоголова Центральної Управи ОДВУ. В часі тризми по Покійному зложили друзі в УДКлюбі $38.10 на визвольну акцію, а $10 додав п. Микола Ґорин, голова Від. ОДВУ, замість квітів на могилу.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

У понеділок, 19. грудня 1949 р. помер в домі своєї рідні на передмістю Бронкс у Ню Йорку.

о. ІВАН КАШУБИНСЬКИЙ,

народжений в 1884 р. в Пикуличах к. Перемишля, в Західній Україні. Покійний після покінчення шкіл був висвячений на українсько-катол. священика в 1910 р. Перед війною був парохом в Угринові к. Сокаля. Брав участь в релігійнім і народнім житті тих часів. Підчас народного нещастя вибрався на скитальщину у Німеччині, звідки приїхав до Злучених Держав у вересні 1949 р. Покійний полишив по собі вдову Ольгу і доньки Ірину й Стефанію.

Тіло небіщика спочиває в похороннім заведенні З. Березовського під ч. 209 Евеню А, на розі 13. вул. Іст у Ню Йорку. Панахида відбудеться в церкві св. Юрія при Сьомій вулиці у четвер, в год. 7. ввечір, а похорон з цеї церкви на цвинтар Кальварія почнеться в пятницю, 23-го грудня, в 10. год. ранку. До участі запрошує усіх:

Родина Небіжчика.

ПОШУКУВАННЯ

Шукаю тіток **МАРІЮ І ПАРАСКУ МИСЕРЕНКО,** обидві з села Викторів, пов. Станиславів. Хто про них знає, або вони самі прошу писати на адресу:

МИСЕРЕНКО АННА,
Small Brook Lane, York, Pa.

ЮРКО РАШКОВЕЦЬКИЙ пошукує **ГРИЦЯ БОЙЧУК,** сина Матія (або Івана) Бойчука, зі села Глушків, пов. Городенка. писати до:

JOSEPH KOROL
257 Seymour St., Auburn, N. Y.

ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ НЮЙОРКСЬКОГО ВІДДІЛУ ОБЄДНАННЯ б. ВОЯКІВ УКРАЇНЦІВ

В дні 24. грудня 1949 в годині 7. ввечір, відбудуться

ШИРШІ СХОДИНИ

членів нюйорського відд. Обєднання б. Вояків Українців

В НОВІЙ ДОМІВЦІ, 101 Аве. А, 1. поверх, Ню Йорк, Н.Й.

На денному порядку: Доповідь ген.-пор. П. Шандрука. Обговорення важливих справ відділу.

На ці збори запрошуємо всіх членів відділу, а теж бажаючих вступити в члени відділу.

Управа Нюйорського відділу Обєднання б. Вояків Українців.

УВАГА! НЮАРК! УВАГА!

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ, ВІДДІЛ В НЮАРКУ

—: повідомляє, що :—

В ПОНЕДІЛОК, 26. ГРУДНЯ 1949

—: відбудуться :—

РІЧНІ ЗБОРИ

ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

в Салі Чорноморської Січі, 508 — 18 Аве., Нюарк, Н. Дж.

Присутність членів обовязкова! Початок точно в 3. год.

ЗА УПРАВУ О.О.Ч.С.У.:

Тома Рудий, голова; Богд. Кульчицький, кас.; Петро Козира, секр.

ТАРЗАН, ч. 2244. Який є плян Тарзана?

Коли Тарзан зрозумів ясно плян — він перший раз почув у собі страх... не перед Зі ані перед Ґором.

Він настрашився смертельного ліку і звірячих інстинктів і мимохіть відчув лють, яка перейшла через його мозок.

Тоді в його голові зродився відважний плян, „А може я тобі стану більше в пригоді, як ти собі думаєш" — сказав він.

Ніта повірила, що Тарзан злучив свої пляни з задумами д-ра Зі і поспішила до лябораторії Філа.